

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

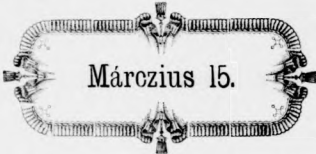
Gazdasági és társadalmi hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egy év 3 frt. Félévre 1 frt. 50 kr. — A gazd. főkegylet tagjainak: egész évre 2 frt., félévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reklamációk a kiadóhivatalhoz intézendők.

Szerkeszti és kiadja:
A muraszombati gazd. főkegylet.
A szerkesztésért felelős:
TAKÁCS R. ISTVÁN, e. titkár.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztési közlemények a szerkesztőséghez küldendők.
Hirdetési díj: 4 hasájos petisors egyezri hirdetésnél 10 kr. többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr.
Nyilttér petisorsa 25 kr.

Márczius 15.

Mikor a mező fagyos kérégt a tavaszi napsugár megrepszti és új életet lehel a szellő a természet minden szerves lényébe, a magyar nemzet is új életre ébredt.

Márczius 15-ke volt az a nap, midőn szétépvé az elnyomás zsarnoki lánczait, a magyar nemzet szabadságának hajnala pirkadt és népünk, mely addig le volt, bilineselve, szebb napokra ébredt.

1848. márczius 15-én ünnepeljük a magyar nemzet feltámadásának ünnept. Lánglelkű hazafiak tízes nyelvű apostolokként hirdették az ígétet, melyek a magyar nemzet újjászületésének jelszavai gyanánt még most is hő imáját képezik az igaz hazafinak.

A szabadságnak összes garanciái e napon születtek és e napon mentek át a nemzet közérületébe. E naptól kezdve a zsarnokság elvesztette hatalmi állását és helyét elfoglalta az egyenlőség és testvériség érzete, mely átlengte a polgárok összességét.

Erőszakosság helyett a jog és igaz-

ság uralma kezdődött és az elnyomás nem tartozott többé a kormányzati elvek közé.

Azok a férfiak, kik 1848. márczius 15-én az eseményeknek ilyen fordulót készítettek elő, a magyar nemzetnek a legnagyobb szolgálatot tették. Mind hős hazafi volt, és megrendíthetetlen jellemű államférfiu, kik jól tudták, hogy minden hatalomnak, tehát magának az államhatalomnak is egyedül csak a nép összetartása és egyetértése képezi legfőbb alapját. Ezt az egyetértést, ezt azt összetartást hirdették olyan férfiak, mint Kossuth Lajos, Deák Ferencz, Eötvös József báró stb. Mind megannyi daliás alakja nemzeti történelmünknek. E férfiak összeműködésének köszönheti Magyarország mostani állami és társadalmi rendjének első talapatát és a nap, melyen ezt a talapatot megvettették, márczius idusa volt.

Kevesen élnek a daliák közül, kik 1848-ban a szabadságot visszazerezni segítették és a nagy veszteségek fölött, mely a nemzetet legjobbjainak letűnésével érte, csak egy a vigaszunk, az t. i., hogy a kinek a legnagyobb vívmányok biztosításában legtöbb érdeme volt, aki azoknak tartalmat adott és fényt, hogy az a férfi most is él és habár távol a hazától, egy szomszéd állam vendégszerető földjén.

Boruljunk le áhitattal e nagy napon a magyarok Istene előtt!

A családfő mondja el kicsi gyermekeinek az örök szent ígét:

„A nagy világom e kívül
Nincsen számodra hely!”

mondja el, hogy márczius hó 15-ke volt a magyar nemzet feltámadása, újjászületése!

Palotától le a kunyhóig hangoztassák minden népek széles e hazán újra és újra:

„Isten áldd meg a magyart!”

HAZAFI.

Hegyhát, 1892. márczius 12.

Tek. Szerkesztő ur!

Mint a „Muraszombat és Vidéke” szorgalmas olvasója b lapja legutóbbi számából értesültem, hogy a muraszombati dal- és zenegyűlet s a casinó márcz. 15-ét, a magyar szabadságharcz eme kimagasló napját, méltó kegyelettel ünnepli meg.

Ez is csak arra vall, hogy Muraszombat közönségében meg van a nemesebb dolgok iránti érzék. De hisz ki ne áldoznék a hazaszeretet szent oltárára e nagy napon, kinek ne dobbanna meg szíve e szent és édes szóra: „szabadság!”

Lehet e magyart képzeln, a kit a hazaszeretet szent tüze nem lelkesít akkor, midőn édes hazájának felszabadulásáról van szó! A hazaszeretet a legelső, a legszentebb kötelessége minden igaz magyarnak!

Látam pedig rajtok, hogy ők is akarva kerülék a Turka emlegetését. Így telt el a délelőtti Hanem délen, a mikor épen az ebédnél ültünk, egy kis lány jött be s ennalórt kért. Julena né-némék egymásra s azután rám néztek.

Megsajnáltam a szegény kis jószágot.

— Adjanak neki kendtek — szólók oda — ne éheztek, visszakapjuk azt az Uristentől busásan.

Adtak neki s olyan hálásan nézett ártatlan szemével Julena nénemre, hogy még a közömbű embert is szájalomra indította volna. Ugy evett, olyan jóízűen, mintha egy hét óta csak kenyeret látott volna.

— Kinek a lánya vagy szolgám, kérdeztem tőle, de nem válaszolt, csak rám nézett szép szemével, aztán megint tovább evett.

Mért is mondta volna, hiszen ömerte mindenki a faluban az „Árva Márcsát.”

— Nincsen annak se apja, se anyja — mondja Péter bátya. — Az anyja a temetőben fekszik, az apját meg, mint gyilkost egész életére börtönbe zárták, de nem soká szenvedte büntetését; s a szerencsétlen feleszédend mulva megialt. De tán jobb n is jart így.

— Hát ki volt az apja? kérdém.

— Tóth Gyuri . . .

Egy darabig csend következett, a kis lány meg csak evett. Hiszen megszokta már, hogy rágalmazzák apját, anyját.

Megtudtam azt is, hogy egy jár házról-házra kéregetni, s hol itt eszik, hol ott, ma itt hál, holnap amott, a hol épen befogadják.

Megszántam a szegény kis jószágot, magamhoz vettem, gondoltam épen úgy, mintha saját

Honvéd hantok.

Szent a föld itt,
Szent minden kis porszeme,
Harmat helyett
Vérrel, könnyel van tele.

Vérből, könnyből
Köd borog a hantokon;
Szentség lesz itt
Minden hófi fájdalom.

Véres oltár
Mind a sírhant, mely alatt
Ők álmodt
Nyugszák már az áldozat.

Árva fénylő
Nap virrad a könny felett:
Szent szabadság
Ez megáldó szellem-d.

Idé bözd oh!
Hű magyar nép szivedet,
Itt tanult meg:
Mi a hazaszeretet!

És ha könny lesz
Szemedben, mely fölragyog:
Áldást adnak
Rád az elvérzett nagyok.

Jójj magyar nép
Szabadságot földje ez!
Itt a párszt
Végtelen jövőt fedez.

Minden véresépp
Szent jövendő magja már,
Mit kikelt a
Dicő szabadságsugár.

Mosonyi után: *Gergorecz István.*

Gyógyult sebek.

Eibeszelés a népiéletből. (Folyt s vége.)

Reggel rábirtam Péter bátyámat, hogy nem mennek el tőlem, mert a ház engem illetett, hanem ők eladják az ő házukat, s azon a pénzen az enyémbe építenek, aztán együtt fogunk lakni. Az az a rész, a hol most Márcsák laknak hátul.

Ugy is volt, ideköltöztek, s itt laktak haláluk napjáig.

István biesi egy percre elhallgatott s szeméi a távolba merültek, mintha a mult idők képét keresnék.

— Hol is hagytam csak? Igen — folytató — itt laktak nálam, vagyis én nálók. Együtt szántottunk, vetettünk. Feles volt a munka, feles a termés. Ezen, a mint mondtam, mindjárt meg-egyeztünk, még akkor reggel. De nekem valami nagyon bántotta a lelkeket. Az a vörös kereszt. Minden pillanatban kérdezni akartam fölülk a Terkát, de valami mintha a torkomon fojtotta volna a szót.

Szép tanulejt adja Muraszombat lelkes közönsége a felebarát szeretetnek is az által, hogy mit szintén becses lapjából magyarázom, az árvaimegyi inségek javára gyűjtést szándékozik megindítani.

Ha e lapok igen tisztelt olvasói közül valaki fogamlat akar szerezni az árvaimegyi nyomorról, úgy nem is kellene olyan igen messzire menni: itt van a mi szegény hegyvidékünk. Alig hogy beköszönt a tél, beköszönt itt a szükség, a nélkülözés, úgy, hogy mire tavaszodik, a nyomor a legmagasabb fokát éri.

Nem lehet azt leírni, látni kellene, miként sínylik szegény népünk. Nem is szólna az egészségtelen lakásokról, melyekben butor sokszor még a legrimitívabb kivitelben sem lehet a melyek fülés hiányában sohasem lesznek szellőztetve. Még jó mikor, a kukorica-csutak megörölvé szolgálja a kenyérszétzást, vagy pedig leforrázza, valami habarékot ad s ez a táplálékuk. Burgonya, bab, kukorica-liszt ilyenkor még mutatoul sines. De hát midőn már a kukorica-csutak is elfogy? Ilyenkor aztán nem csoda, ha a szegény nép, az éhségtől öldözöttve, a legvégső határozza magát s felebarátja tulajdonára teszi a kezét.

Sokat-sokat lehetne a hegyvidékünk nyomorról írni s így van ez it' évről-évre. — A nyár se nagyon különbözik a téltől. A mi kevés termése van, az meg elmegy adósságra, adóban, de legalább éhségtől csillapithatja.

Nem azért említtetem én fel mindezeket, mintha az árvaimegyei chezek ellen agtálnék, szó sines róla. Áldozzék neki tehetsége s szíve szerint a nyomor csillapítására, de ugyanekkor ne feledjük, hogy nekünk is vannak szegényeink, akik hozzánk sokkal közelebb állanak.

Ott van a vagyonban, terményekben gazdag Alföld vidéke, annak kellene ilyenkor nagyobb buzgalmat fejtenie ki s nekünk pedig senki sem vehetné rozsz néven, ha először vidékünk mostoha gyermekei felé irányítanók figyelmünket.

Hazaifni hű tisztelettel HEGYHÁTI.

Hírek és különfélék.

— **Kérem.** Tisztelettel felkérjük mindazokat, kik lapunk irányában bármilyen hírtalálhatnak, hogy hírtalálcaikat lapunk kiadóhivatához beküldjék sziveskedjenek.

— **Estély Szápary Géza gróf fődarmesterénél.** Mult vasárnap este feleség társaság gyűlt egybe Szápary Géza gróf szép-udvari palotájában. A vendégeket nagy pompával és magyaros vendégszeretettel fogadta a palota ura és urasszonya. A vendégek sorában voltak: Jenő főherceg, Hohenlohe fődarmester, Lobkovitz herceg hadtestparancsnok, gróf Szápary Gyula minis'terelnök s neje, Szőgyény László miniszter nejevel, gr. Szápary László stb. Ebdő után a fiatal gróf Szápary Pál ezimbalonhoz ült s művészi

lányom lett volna. Effeledtettem, hogy ki volt az apja, mi az anyja, én csak az árvát neveztem benne.

Ly került hozzám a Maresa. Így esett, hogy nagyon megszerettem s örökre fogadtam.

Azt már tudják, hogy a bíró uram fia vette el; de nem engedtem el őket a házamból, azt akarom már én is meghalni, hát egyedül meg nem maradhatok.

Van mit aprítaniok a tejbe, de lesz is, mert nekem már nem kell semmi, öreg ember vagyok. Aztán meg a kis Pistát is úgy szeretem, hogy talán, ha még saját unokám volna, se szeretném jobban.

Mikor a bajuzombat csimpaszkodik, s a fiambe guggyog, táncol az ölemben, elfelejtem minden bajomat, s áldom az I-tent, hogy arra a sok fájó sebem, mely fiatal koromban a szívenem esett, az áldó szeretetnek ilyen gyógyító irja! rendelte. Az öregek könyök gyűltek a szemébe s elhallgattak.

Mi is meghatóva állunk körülötte s egy darabig esend unokáitok.

Végre anyám törte meg a hallgatást: — Biz így meg is érdemelté István bácsi a jó I-tent áldását.

— Soha se lehetünk arra elég érdemesek, hártitá el magáról a diecértet István bátyám. No de a p-pán is kiadul, az idő is későre jár, mo tó már le is f-khétünk, p-hőjük ki magunkat. Adjón Isten nyugodalmas jó éjszakát!

jatekával szinte felvillanyozta az előkelő társaságot és maga Jenő főhercezzel is több ízben adott elismerésnek kifejezést. Efelre jart az idő, mitör a vendégek bus ut vettek a vendégszerető gróf családot.

— **A járásbírószági székhely ügye** meg van oldva: Most Radóti, kinek hazában a bíróság már 9 év óta elhelyezve van a fogadta a kinevezés ajánlatát, hallomának szerit az egyezség már meg is kötöttet, így erre nézve a muraszombati 9 évig nyugton pihenhetnek; aude mindzert a sikert na tekintés örökösök, ne tekintés a jelent változtatlanak, mert a most lefolyt procedura évek múltán újból előterüle lehet; jó lesz idejelenkor munkához látni, minden szükséges lépést megtenni előre, nehogy egy későbbi fordulat újból meglepetés számba pihenés, s talán akkor hasonló megoldás nem sikerüljön eseten, labuk alatt a talajt elveszítessék. Muraszombati egy szépen fejlődésnek, vagyonosulásnak indulat közűg: 10—15 év óta a magyaro-odas terén óriási haladás tett, nem csak meg kell tartani tehát mindazt helyzetét, de iparkodni folytatni előt: már pedig ha telennek, utób talán késettellenek leszünk a katasztrófa beköszönt, nem csak vagyonunkat, nem csak eddigi helyzetünket veszítjük el, de a magyaro-odas terén töl előhaladottságunk is romba dől. Előre kell tehát buzogni dolgozni azon, hogy a bírósági székhely a távol jövőre is Muraszombatak biztosíthassék.

— **Vettük a következő gyászjelentést:** Török Ernő kir. közigyűző és neje szűl. Olasz Róza szűlők, egy Török Honorka és Aranka, mégis Andalex Irma és Lajos testvérek hájaldalmat szível jelentik végtelen kedves fióknak, ill-tete testvéreknek: Török Laciának 1892. évi március 8-án éji 10 és fél órákor, első évében korában történt kora elhunytát. A kedves biesi halat tetemeli I. március hó 10-én délután 4 órákor bezúntelttini s a helybeli sirketben örök nyugalomra tetemeli fognak. Muraszombat, 1892. március 8. A gyászoló család. Kedves halott, Isten veled! Eayhite a mélyen szomorodott szűlők bánatát az általános részvét a kedves gyermek elhunytá felé!

— **Köszönet.** Muraszombat község képviselőtestülete a muraszombati kisdévidáknak évi segélyeket megszavazott s az 1890—91. évekre szűlő segélyösszeget összesen 100 forintot kiutalt, mely adományért az egylet hálás köszönetet mond.

— **Tudomást.** A muraszombati dal-és zeneegylet t. tagjai tisztelettel értesítettek, hogy tagdíjak március 15-én, az ünnepély alkalmával lesznek befizetendők. Meg nem jelenők pedig kéretnek azt az egylet pénztárnokához küldeni.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok, akik feledhetetlen emlékké szereztek Laczkák temetése alkalmával, március hó 10-én megjelenni és részvétetök szóval, írásban nyilvánítva a lesújtó esap-besokozta fájó sebet enyhíteni kegyeskedtek fogadják soha nem unuló hálás köszönetüket. Muraszombatk, 1892. március 11-én. Török Ernő kir. közigyűző és neje szűl. Olasz Róza.

— **A muraszombati Casino** és dal-és zeneegylet által a Czelezer Antal-féle vendégül helyiségében rendezendő március 15-iki ünnepély programja annyiban szentvé változást, hogy az alkalmi felolvasást nem dr. Prugherer Vince ur, hanem Koltay Viktor ur, mint a dal- s zeneegylet tikára fogja megtartani. Az ünnepély 8 órákor veszi kezdetét.

— **Vármegeiök közigazgatási bizottsága** legutóbbi kelt rend-lete szerint a magyar nyelv alapítvány jutalmára a folyamodások f. év március hó 25-éig meg mindig beterjeszthetők. Hisszük, hogy járástunk tanítói tömegesen fognak pályázni. Adjón az ég minél több sikert faradozhatnak!

— **A muraszombati gazd. főkegyelet** tiszta fajlyuktojásokat az idén is 5 krajczárjával vált be.

— **Meghívó.** A muraszombati gazd. főkegyelet választmányja folyó március hó 16-án délután fél 4 órákor az egyleti iródban fliést tart, melyre a t. választmányi tagok ezenel tisztelettel meghívhatnak. Targy: 1. Előnöki megvittó. 2. Titkári jelentés a szőlőössze-telep. hordóhitelesítő hivatal felállításra, a bíka-árvérés, a vátomgavak beszerzésre és az egylet folyó ügyeiről. 3. Pénztári jelentés és új tagok felvételre 4. Indítványok. Muraszombat, 1892. március 12.

— **A muraszombati ev. gyülekezet** eltávozott lelkesze Balogh István helyébe Kovacs István eskivándi (Győr m.) e. lelkész választotta meg szűlőbbséggel.

— **Itt a tavasz** — a naptárban s valójában meg csak most jött meg az igazi tél. Akkorá hó borítja az utcákat, hogy a közlekedés is a legnagyobb bajjal jár. Korai tavaszra tehát már nem számíthatunk, pedig a tavaszi munka ideje is elérkezett volna s a szegény gazdák legfeljebb havat száthatnak.

— **Ingeny eperfamag.** Az országos szolgyentenyésztési felügyelőség Szegszárdon (Toron-

tálmegy) ingyen és bérmentve küld eperfamagot mindazoknak, kik eziránt hozzá fordulnak. — **A valuta-enqueteróli.** A pénzügyminiszter által egybe-hívott valuta-szaktanácsokzomány március 8-án nyitotta meg ülését. A Magyar Pénzügyi e. közgazdasági és pénzügyi szaklap ez ügyben a következő érdekes megjegyzéseket közli: Az Ausztriával kötött vám és keresk. szerződés előírja, hogy a kél koromány a valuta rendezése céljából enquetet tartozik rendezni. Addig tehát a törvényhozás elő a valuta-rendezést ill-törvényjavaslatt nem kerülhet, míg az enquetek meg nem tartattak. Csupán az okból lettek összehívva az enquetek, mert a törvényjavaslatok már készen vannak és azokon mítsém fog változtatni az enquetek nézete. A 'Kereskedők Lapja' ugyane kérdésről következőleg ír: Ausztria-Magyarország mást mint a tiszta aranyértékelt be nem hozhatja. Az állampolgár, melyek mindenkori beválthatók, forgalomban maradhathok, mint Német- és Olaszországban. Körülbelül 100 millió forint állampolgár forgalomban maradtak, amelyek, hogy a jövő aranyértékelt kintlétecsék ártanak. Ami az új pénzügyi rendeltetésben a nevelten vagyunk, hogy mindkét pénzügyi-szűgnek változtatlan a forint és annak sűk szentváltó még egy egészen új pénzügyesség a fél forint, mely körülbelül a franknak felele meg, és különösen tartó-közpunk a márkarendszer behozatalát.

— **Peffer (Boc) János** bívész Muraszombati I. hó 9-én a 'Magyar Korona' vendégül fogadában sikerült mutatványával a jelenlevő bár csak esekely számu közönséget teljesen kielégítte, egyuttal kijelentette, hogy a jövő héten még egy előadást fog tartani. Kívánnak neki több közönséget, mert megérdemli.

— **A borhamisításra** vonatkozó törvényjavaslat, mint a 'Kereskedők Lapja' értesít — teljesen készen van és rövid idő múlva a törvényhozás elé kerül, amennyiben alkalmasint lehetőleg a költségvetés letergyalása után fog napireldre tüzetni.

— **Üvegáruégek hitelesítése.** A miskolcai kereskedelmi kamara elhatározta, hogy az üvegáruégek hitelesítése körül felmértől vizsgálások megszűntetése céljából költéséget meneszt a kereskedelmi miniszterhez.

— **A valuta rendezésre** vonatkozó törvényjavaslatok — mint a 'Magyar Pénzügyi' írja — április végén fognak a törvényhozott testületek elé terjesztetni. A javaslatok előkészítése már folyamatban van és remélik, hogy legkésőbb április elején a két minisztertanács elé lesznek terjesztelők.

— **Felhívjuk az előjáróság figyelmét** a zsák-utczában levő nyitott kútra, mely míg 50 centiméter magas, deszka-kértéssel van körülhívve, s még hozzá egészen az ut mellett van. Városunkban több hely-n vannak hasonló kutak, s jó volna, ha az előjáró eg ezeknek tulajdonosai is figyelemzetné kutak gondozásáról, mielőtt szerencsétlenség fordulna elő.

— **A hú állat.** Megható esetet hallottunk a napokban füstli ismerőseinktől. A mult zivatros hideg esték egyikén 10 évves kis katormányi lány indult el a szomszéd faluba, hogy a nejeit, ki ott férjval van, meglátogassa. A kis leánykát vigan arángzóva követte a nagybundájú házóró eb is, aoha a kis leány mindent elkövetett, hogy az ebet visszahajtsa. De az eb csak nem tagított s elment a kis leánnyal s ez vált a szerencséje. A hideg fergés és szél úgy átjárt a gyermek szűlős ruháit, hogy esakhamar elbágyada hullt az árok szélére s ott elaludt. Mikor hajnalban arra ment emberek meglátáltak, azt vették, hogy a leányka megfagyott. De nem úgy volt. A bundás amint látta, hogy a gyermek elalszik, rögtön oda fektét mellette. Hozzaja simult, amint csak leh-tett, fejét és nyakát keresztül tette a leányka mellén s teste melegével megmentette a gyermeket a megfagyás veszedelmétől.

— **Ábrám és Sára.** Bosnyakország Sanskinoet kerületében ismétlődött a bibliai csodás esete. Ristóknak hívják a 50 éves agyagstánt, akinek élete alkotnyát felvidította felesége, a ki fingermekkel ajándékozta meg a férjét. A Ristó felesége 79 éves mult az őszön. A férjével 60 évig elt boldog, de áldatlan házasságban. Az öreg Ristó úgy megrótt az Isten áldásának, hogy hét országra szűlő keresztelést csapott. Az újszülöttet, aki ép, egészséges. Jován névre keresztelték.

— **Üzeti számlák bélyege.** A pénzügyi közigazgatási bíróság közelebb egy konkrét eset alkalmából kimondta, hogy a bélyeg számlának első lapjára akként ragasztandó, hogy a bélyeg első szélét a számla első tétélével behessen keresztül írni. Más helyen és más módon alkalmazott bélyeg nem létezőnek tekintendő.

— **Fehér vas.** Egy valenczei (Spanyolország) iparos oly végyi preparátumot talált fel, mely folyós vas közé keverve, azt egész tömegben rögtön megfűthetli. Az ily módon előállított fehér vas törési és polirozási felületé fényes mint az ezüst és nagyon kemény. A feltaláló Spanyolországban már kapott tulajdonjára szabadalmat és úgy hírlik, Európa többi államaiban is vesza szabadalmat.

